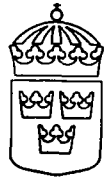

Finansutskottets betänkande 1988/89: FiU40

Statsbudgetens utgifter för budgetåret 1989/90

1988/89
FiU40

Propositionen

I *bilaga 1 till proposition 1988/89: 150* (kompletteringspropositionen) har regeringen föreslagit riksdagen att

4. godkänna en i propositionen redovisad beräkning av Förändringar i anslagsbehållningar för budgetåret 1989/90,
5. godkänna en i propositionen redovisad beräkning av Förändringen i dispositioner av rörliga krediter för budgetåret 1989/90,
6. godkänna en i propositionen redovisad beräkning av Beräknat tillkommande utgiftsbehov, netto för budgetåret 1989/90.

I kompletteringspropositionen framhålls att det får ankomma på riksdagens finansutskott att göra justeringar för sådana förändringar som inte kunnat beaktas i propositionen.

Utskottet

De samlade statsutgifterna ett visst budgetår utgör summan av

- alla utgiftsanslag fördelade på 17 huvudtitlar,
- förändringar i behållningar på reservationsanslag,
- förändringar i utnyttjande av rörliga krediter,
- beräknat tillkommande utgiftsbehov, netto.

I det följande kommenterar utskottet beräkningarna av dessa budgetposter i statsbudgeten för budgetåret 1989/90.

Statsbudgetens utgiftsanslag

I *budgetpropositionen* beräknades medelsbehovet på statsbudgetens drygt 730 utgiftsanslag under budgetåret 1989/90 till 367,5 miljarder kronor.

Regeringen och riksdagens förvaltningsstyrelse har därefter i *10 särpropositioner resp. 1 förslag* lagt fram förslag för riksdagen som sammantagna ökar anslagsbehovet med netto 3,9 miljarder kronor. Det ökade medelsbehovet är främst föranlett av regeringens förslag rörande det militära försvaret och av att riksgäldskontoret tilldelats ett nytt anslagssystem. I proposition 1988/89: 80 har regeringen sålunda föreslagit ett medelstillskott på närmare 3,0 miljarder kronor till det militära försvaret. Riksgälds-

kontorets nya anslagssystem innebär att en del av upplåningskostnaderna som tidigare redovisades i anslutning till statsskuldräntorna på sextonde huvudtiteln numera har förts till ett av riksgäldskontorets anslag på sjunde huvudtiteln.

Slutligen har regeringen i *kompletteringspropositionen* dels föreslagit att anslaget till statsskuldräntor minskas med 1,0 miljard kronor, dels förordat att vissa andra anslag höjs med 2,5 miljarder kronor. Till följd härav ökar alltså nettobelastningen på statsbudgeten med 1,5 miljarder kronor. De i detta sammanhang föreslagna anslagsökningarna avser bl. a. höjda skatteutjämningsbidrag och en höjning av barnbidraget per den 1 juli 1989. I propositionen föreslås också en större anslagsminskning, innebärande att mjölksubventionerna avvecklas.

Med de jämkningar som tillkommit under våren 1989 uppgår därmed regeringens och riksdagens förvaltningsstyrelsens förslag till medelsberäkning för budgetåret 1989/90 till sammanlagt 372,9 miljarder kronor, vilket är 5,4 miljarder kronor mer än motsvarande belopp i budgetpropositionen.

Utskottet har i efterföljande tabell ställt samman regeringens förslag till medelsberäkning med de ändringar som riksdagen beslutat att göra i dessa förslag. En mer detaljerad redovisning av anslagsförändringarna lämnas i en *bilaga* till betänkandet.

Tabell. Sammanställning av riksdagens beslut med anledning av regeringens förslag för budgetåret 1989/90

1 000-tal kr.

	Av regeringen föreslaget belopp	Av riksdagen beslutat belopp	Förändring Ökning (+) Minskning (-)
<i>Utgiftsanslag:</i>			
Kungl. hov- och slottsstaterna	44 390	44 390	0
Justitiedepartementet	5 086 044	5 086 044	0
Utrikesdepartementet	13 547 839	13 498 039	- 49 800
Försvarsdepartementet	33 009 530	33 006 530	- 3 000
Socialdepartementet	105 907 306	105 318 206	- 589 100
Kommunikationsdepartementet	16 487 475	16 527 475	+ 40 000
Finansdepartementet	25 089 788	25 104 288	+ 14 500
Utbildningsdepartementet	48 001 152	48 229 539	+ 228 387
Jordbruksdepartementet	3 633 973	5 168 973	+ 1 535 000
Arbetsmarknadsdepartementet	25 709 759	25 872 759	+ 163 000
Bostadsdepartementet	20 862 403	20 862 403	0
Industridepartementet	2 537 820	2 537 820	0
Civildepartementet	13 544 402	13 544 402	0
Miljö- och energidepartementet	1 935 416	1 936 236	+ 820
Riksdagen och dess myndigheter	529 533	529 533	0
Räntor på statsskulden, m. m.	57 000 000	58 000 000	+ 1 000 000
Oförutsedda utgifter	1 000	1 000	0
Summa utgiftsanslag	372 927 830	375 267 637	+ 2 339 807

Av den bilagda sammanställningen framgår att riksdagen beslutat ändra medelstilldelningen på sammanlagt 42 anslag. Av dessa förändringar har 4 sin grund i att medel omfördelats mellan olika anslag. Dessutom har riksdagen beslutat att i 35 fall höja anslag med sammanlagt 2 173,6 milj. kr. och i 6 fall minska anslag med 833,8 milj. kr. Därtill kommer att utgifterna för statskuldräntor har räknats upp med 1 000 milj. kr. i förhållande till den justering som är gjord i kompletteringspropositionen.

De vidtagna ändringarna har inneburit att statsutgifterna exkl. statskuldräntor har höjts med 1 339,8 milj. kr. på riksdagens initiativ.

De förändringar som gjorts i utgiftsanslagen för budgetåret 1989/90 sedan budgetpropositionen lades fram kan sammanfattas på följande sätt (milj. kr.)

Utgiftsanslag enligt budgetpropositionen	367 524
Förslag lämnade i särpropositioner m. m.	+ 3 868
Förslag lämnade i kompletteringspropositionen	
ändrad beräkning av statskuldräntor	− 1 000
övrigt	+ 2 536
Av riksdagen beslutade ändringar	
statskuldräntor	+ 1 000
övriga anslag (se bilagda specifikation)	+ 1 340
Summa utgiftsanslag i statsbudgeten	375 268

Förändring av anslagsbehållningar

För reservationsanslag gäller att en besparing på ett sådant anslag får reserveras till efterföljande budgetår. Som en följd härav kan utbetalningarna komma att avsevärt avvika från det anslagna beloppet. Summan av alla dessa avvikelser registreras som en förändring av anslagsbehållningarna.

En minskning av anslagsbehållningarna är liktydigt med att *utnyttjandet* av reservationsmedel överstiger vad som *anvisats* i form av reservationsanslag för det aktuella budgetåret. En del av anslagsbehållningarna från tidigare år måste då förbrukas. Minskningen registreras därför som en ökad belastning på statsbudgetens utgiftssida. Omvänt gäller att en ökning av anslagsbehållningarna innebär att utbetalningarna blir lägre än de belopp som anvisats. Detta tas upp som en negativ post på utgiftssidan.

I det reviderade budgetförslaget räknar föredraganden med att anslagsbehållningarna skall minska med 1,5 miljarder kronor under budgetåret 1989/90.

Utskottet gör ingen annan bedömning än föredraganden.

Förändringar i dispositionen av rörliga krediter

Vissa affärsverk, myndigheter och bolag har enligt riksdagens beslut möjlighet att utnyttja rörliga krediter hos riksgäldskontoret. Förändringar i

den utestående länestocken, dvs. förändringar i nettoutlåningen, registreras på statsbudgeten i form av förändringar i dispositionen av rörliga krediter.

I det reviderade budgetförslaget beräknas utnyttjandet av rörliga krediter komma att öka med 0.5 miljarder kronor.

Utskottet gör ingen annan bedömning än föredraganden.

Beräknat tillkommande utgiftsbehov, netto

För att redan i statsbudgeten kunna redovisa en total budgetbelastning, som så nära som möjligt ansluter sig till det väntade utfallet, används en ospecificerad post kallad Beräknat tillkommande utgiftsbehov, netto. På den förs sådana utgifter och inkomster upp, för vilka konkreta förslag ännu inte föreligger eller där beloppen inte exakt kan beräknas.

I det reviderade budgetförslaget föreslås att posten Beräknat tillkommande utgiftsbehov, netto förs upp med 0,2 miljarder kronor för budgetåret 1989/90.

I proposition 151 har regeringen föreslagit en höjning av den allmänna löneavgiften. Det beräknade inkomsttillskottet från denna höjning har tagits upp med ca 9 miljarder kronor. Enligt vad utskottet erfarit har detta belopp i kompletteringspropositionen skuggats in under Beräknat tillkommande utgiftsbehov, netto, eftersom förslaget endast aviserades i kompletteringspropositionen och först senare formellt förelades riksdagen i en särskild proposition (1988/89:151). I och med att det är frågan om en inkomst som redovisas på statsbudgetens utgiftssida har beloppet förts upp som en negativ post under Beräknat tillkommande utgiftsbehov, netto.

Riksdagen har på förslag av finansutskottet avvisat den föreslagna höjningen av den allmänna löneavgiften. Med hänsyn härtill bör ett belopp motsvarande de väntade inkomsterna från avgiftshöjningen dras från Beräknat tillkommande utgiftsbehov, netto. Utskottet föreslår därför att posten justeras till avrundat 9 miljarder kronor.

De samlade statsutgifterna

Sammanfattningsvis beräknar utskottet statsutgifterna för budgetåret 1989/90 på följande sätt (milj. kr.).

Statsutgifter 1989/90	Budgetförslag i prop. 150	Utskottet
Utgiftsanslag exkl. statsskuldräntor	315 899	317 268
Statsskuldräntor	57 000	58 000
Förändringar i anslagsbehållningar	1 500	1 500
Ändrad disposition av rörliga krediter	500	500
Beräknat tillkommande utgiftsbehov, netto	200	9000
<i>Summa statsutgifter</i>	375 099	386 268

Utskottet har i betänkande 1988/89:FiU39 beräknat statsbudgetens inkomster under budgetåret 1989/90 till 378 593 milj. kr. Utskottet beräknar således budgetunderskottet för samma budgetår till 7 675 milj. kr.

1988/89:FiU40

Hemställan

Utskottet hemställer

1. att riksdagen godkänner den i proposition 1988/89: 150 bilaga 1 mom. 4 redovisade beräkningen av Förändringar i anslagsbehållningarna för budgetåret 1989/90,
2. att riksdagen godkänner den i proposition 1988/89: 150 bilaga 1 mom. 5 redovisade beräkningen av Förändringen i dispositioner av rörliga krediter för budgetåret 1989/90,
3. att riksdagen med anledning av proposition 1988/89: 150 bilaga 1 mom. 6 godkänner vad utskottet anfört om beräkningen av Beräknat tillkommande utgiftsbehov, netto för budgetåret 1989/90.

Utskottet hemställer att ärendet avgörs efter endast en bordläggning.

Stockholm den 8 juni 1989

På finansutskottets vägnar

Anna-Greta Leijon

Närvarande: Anna-Greta Leijon (s), Anne Wibble (fp), Roland Sundgren (s), Lars Tobisson (m), Arne Andersson i Gamleby (s), Rune Rydén (m), Iris Mårtensson (s), Lisbet Calner (s), Arne Kjörnsberg (s), Filip Fridolfsson (m), Lars De Geer (fp), Ivar Franzén (c), Hans Petersson (vpk), Carl Frick (mp), Marianne Carlström (s), Sonia Karlsson (s) och Gunilla André (c).

Särskilda yttranden

1. Beräknat tillkommande utgiftsbehov, netto (mom. 3)

Anne Wibble (fp), Lars Tobisson (m), Rune Rydén (m), Filip Fridolfsson (m) och Lars De Geer (fp) anför:

Utskottet har i statsbudgeten tagit upp posten Beräknat tillkommande utgiftsbehov, netto, till 9 miljarder kronor. Det måste anses mycket anmärkningsvärt att det, när budgetregleringen är avslutad, skall föreligga ett ännu okänt utgiftsbehov av denna storleksordning. Regeringen är ju skyldig att presentera sina förslag till statens utgifter och inkomster för nästkommande budgetår i budgetpropositionen i januari och senast i kompletteringspropositionen i april.

Enligt uppgift döljer sig bakom denna post en planerad sänkning av inkomstskatten från den 1 januari 1990. Ovan har emellertid påtalats att en

sådan borde ha varit presenterad redan under 1988/89 års riksmöte. Dessutom har vi uppmärksammat att finansministern uttryckligen villkorat en sådan förändring med att de totala löneökningarna år 1990 inte får överstiga 4 %, vilket i dag framstår som ett ouppnåeligt mål. Vi anser därför att posten Beräknat tillkommande utgiftsbehov, netto, rätteligen borde ha upptagits till noll.

2. Beräknat tillkommande utgiftsbehov, netto (mom. 3)

Ivar Franzén och Gunilla André (båda c) anför:

Regeringen har inte gett riksdagen tillfredsställande motivering för att som tillkommande utgiftsbehov ta upp ett så högt belopp som 9 miljarder kronor.

Centern har föreslagit en skattesänkning på arbete år 1990. Den finansieras till del av höjda energiskatter som tas in från den 1 juli 1989. Medel för denna skattesänkning måste enligt vår mening redovisas som tillkommande utgift som vi för budgetåret 1989/90 bedömer till 4 miljarder kronor.

Vi anser därför att som tillkommande utgiftsbehov borde upptas 4 miljarder kronor. Budgetens underskott minskar då till 2 674 902 000 kr.

1989/90 års budget belastas med 3,6 milj. kr. genom minskning av folkpensionsavgiften. Centern motsätter sig denna sänkning, och om centerns mening skulle fått majoritet skulle budgeten varit väl balanserad med ett överskott på 925 098 000 kr.

Specifikation av anslagsförändringar i förhållande till regeringens
förslag för budgetåret 1989/90

1 000-tal kr.

Bet.nr	Prop. nr	Huvudtitel Anslag Anslagsform	Av regeringen föreslaget belopp	Av riksdagen beslutat belopp	Förändring Ökning (+) Minskning (-)
III. Utrikesdepartementet					
UU22	100 bil. 5	B 1 Förenta nationerna (f)	140 963	91 163	- 49 800
UU18	100 bil. 5	C 1 Bidrag till internationella biståndsprogram (r)	3 433 505	3 333 505	- 100 000
UU18	100 bil.5	C 2 Utvecklingssamarbete genom SIDA (r)	6 090 000	6 190 000	+ 100 000
				Summa	- 49 800
IV. Försvarsdepartementet					
FöU12	100 bil. 6	G 1 Överstyrelsen för civil bered- skap: Förvaltningkostnader (f)	49 500	50 500	+ 1 000
FöU12	100 bil. 6	J 1 Drift av beredskapslager (f)	231 733	227 733	- 4 000 ¹
				Summa	- 3 000
V. Socialdepartementet					
FiU30	150 bil. 4	C 1 Allmänna barnbidrag (f)	11 745 000	11 148 000	- 597 000
SoU16	100 bil. 5	E 4 Statens rättsläkarstationer (f)	29 368	34 268	+ 4 900
SoU28	Utskotts- initiativ	A 6 Forskning om amalgam och andra dentalmaterial (r)	-	3 000	+ 3 000
				Summa	- 589 100
VI. Kommunikationsdepartementet					
TU16	100 bil. 8	D 4 Särskilda nyinvesteringar i stomjárnvägar (r)	25 000	65 000	+ 40 000
				Summa	+ 40 000
VII. Finansdepartementet					
SkU19	100 bil. 9	D 1 Tullverket: Förvaltningskostna- der (f)	874 026	885 526	+ 11 500
SkU19	100 bil. 9	D 2 Tullverket: Anskaffning av viss materiel (r)	3 775	6 775	+ 3 000
				Summa	+ 14 500
VIII. Utbildningsdepartementet					
UbU13	100 bil. 10	B 11 Bidrag till driften av grundskolor m. m. (f)	17 022 000	17 189 000	+ 167 000
UbU15	90	B 18 Bidrag till driften av gymnasie- skolor (f)	5 626 910	5 659 310	+ 32 400
UbU17	100 bil. 10	C 5 Undervisning för invandrare i svenska språket m. m. (f)	331 722	333 596	+ 1 874
UbU18	100 bil. 10 ¹	D 6 Vissa särskilda utgifter inom högskolan m. m. (r)	38 356	43 356	+ 5 000
UbU19	90 och 100				
	bil. 10	D 7 Utbildning för tekniska yrken (r)	1 024 422	1 043 422	+ 19 000
UbU20	100 bil. 10	D 8 Utbildning för administrativa, ekonomiska och sociala yrken (r)	426 858	432 123	+ 5 265

Bet.nr	Prop. nr	Huvudtitel Anslag Anslagsform	Av regeringen föreslaget belopp	Av riksdagen beslutat belopp	Förändring Ökning (+) Minskning (-)
UbU21	100 bil. 10	D 9 Utbildning för värdyrken (r)	431 675	438 218	+ 6 543
UbU22	100 bil. 10	D 10 Utbildning för undervisnings- yrken (r)	854 118	865 670	+ 11 552
UbU24	100 bil. 10	D 12 Lokala och individuella linjer samt fristående kurser (r)	547 392	554 642	+ 7 250
UbU21	100 bil. 10	D 13 Bidrag till kommunal högskole- utbildning m. m. (r)	200 871	203 411	+ 2 540
UbU25	100 bil. 10	D 20 Medicinska fakulteterna (r)	661 497	662 546	+ 1 049
UbU25	100 bil. 10	D 23 Matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna (r)	624 917	631 117	+ 6 200
FiU30	150 bil. 7	E 3 Studiehjälp m. m. (f)	2 222 400	2 141 400	- 81 000
KrU15	100 bil. 10	F 2 Bidrag till utvecklingsverksam- het inom kulturområdet m. m. (r)	90 137	90 949	+ 812
KrU16	100 bil. 10	F 4 Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer (obetecknat)	34 512	38 000	+ 3 488
KrU16	100 bil. 10	F 5 Bidrag till konstnärer (r)	19 193	22 943	+ 3 750 ²
KrU16	100 bil. 10	F 6 Inkomstgarantier för konstnärer (f)	9 298	9 858	+ 560
KrU17	100 bil. 10	F 10 Bidrag till Operan (r)	186 671	197 671	+ 11 000
KrU17	100 bil. 10	F 12 Bidrag till Dramatiska teatern (r)	99 675	108 575	+ 8 900
KrU19	100 bil. 10	F 28 Kulturmiljövård (r)	47 999	63 999	+ 16 000
KrU22	100 bil. 10	G 2 Filmstöd (r)	51 384	49 384	- 2 000 ²
KrU11	100 bil. 10	H 1 Kulturellt utbyte med utlandet (r)	9 090	10 294	+ 1 204
				Summa	+ 228 387
IX. Jordbruksdepartementet					
FiU30	150 bil. 8	C 3 Prisreglerande åtgärder på jord- brukets område (f)	435 671	1 910 671	+ 1 475 000
JoU21	140	C 6 Prisstöd till jordbruket i norra Sverige (f)	570 000	625 000	+ 55 000
JoU12	100 bil. 11	E 3 Främjande av fiskerinäringen (r)	2 796	7 796	+ 5 000
				Summa	+ 1 535 000
X. Arbetsmarknadsdepartementet					
AU11	100 bil. 12	B 8 Statsbidrag till frivilliga försvars- organisationer (f)	14 310	17 310	+ 3 000 ¹
AU12	100 bil. 12	C 5 Särskilda åtgärder för arbetsan- passning och sysselsättning (f)	3 826 282	3 856 282	+ 30 000
AU13	100 bil. 12	D 4 Regionala utvecklingsinsatser m. m. (r)	690 000	800 000	+ 110 000
SFU17	105	E 1 Statens invandrarverks förvalt- ningskostnader (f)	259 400	279 400	+ 20 000
				Summa	+ 163 000

Bet.nr	Prop. nr	Huvudtitel Anslag Anslagsform	Av regeringen föreslaget belopp	Av riksdagen beslutat belopp	Förändring Ökning (+) Minskning (-)
		XIV. Miljö- och energidepartementet			
JoU13	100 bil. 16	B 9 Vård av hotade arter m. m. (r)	3 180	4 000	+ 820
				Summa	+ 820
		XVI. Räntor på statsskulden, m. m.			
FiU38	150 bil. 1	1 Räntor på statsskulden, m. m. (f)	57 000 000	58 000 000	+1 000 000
				Summa	+1 000 000
		Summa förändringar på statsbudgeten exkl. statsskuldräntor inkl. statsskuldräntor			+1 339 807 +2 339 807

¹ 3 000 tkr. överförda från anslaget *J 1 Drift av beredskapslager* på IV huvudtiteln till *B 8 Statsbidrag till frivilliga försvarsorganisationer* på X huvudtiteln.

² 2 000 tkr. överförda från anslaget *G 2 Filmstöd* till *F 5 Bidrag till konstnärer* på VIII huvudtiteln.

